

Petice za zavedení adaptivního managementu populací rybožravých predátorů

Dle čl. 18 Listiny základních práv a svobod a zákona č. 85/1990 Sb., o právu petičním.

Adresát:

- **Vláda České republiky**
- **Ministerstvo životního prostředí ČR**
- **Ministerstvo zemědělství ČR**
- **Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR**

Preamble

Tato petice vznikla z důvodu potřeby urgentního řešení neúnosné predace rybožravých živočichů na společenstva ryb v rybářských revírech a také pro podporu ČRS, z. s. a MRS, z. s., při jednání se státní správou a orgány EU v záležitosti nastavení racionálního managementu klíčových rybožravých predátorů na národní i celoevropské úrovni. Pevně věříme, že se v co nejbližší době podaří prosadit změny ku prospěchu celé rybářské komunity a ryb, které představují národní bohatství, na které můžeme být právem hrdí.

My, níže podepsaní občané, vyzýváme orgány státní správy k neprodlenému řešení kritické situace na vodních tocích v České republice. Stav rybích společenstev se zhoršuje v důsledku kumulace vlivů: antropogenních úprav toků, klimatických změn a v posledních letech zvýšenému tlaku rybožravých predátorů (především kormorána velkého, vydry říční a morčáka velkého). Tento tlak se na mnoha lokalitách znásobuje v zimním období, kdy se predátoři významně koncentrují na nezamrzlých tocích (velice často nejceněnější tekoucí vody), kde dochází k devastaci populací ryb.

Plně respektujeme, že predátoři jsou součástí ekosystému a v přirozeném prostředí mají schopnost autoregulace. Je však nutné si přiznat, že lidská činnost krajinu zásadně pozměnila. Regulace toků, tradiční rybníkářství, existence nezamrzajících úseků pod vodními díly a intenzivní hospodaření vytvořily pro některé druhy predátorů nadstandardní podmínky, které jim umožňují dosahovat početnosti populací vysoce převyšujících přirozenou únosnou kapacitu vodních toků.

Nechceme popírat nutnost ochrany rybožravých predátorů. Klademe si však zásadní otázku: Kde leží hranice této ochrany, pokud vede k destrukci původních rybích společenstev? Cílem této petice je nalézt racionální „strop“ a nastavit takový systém managementu, který v člověkem obhospodařované kulturní krajině zajistí rovnováhu mezi ochranou a hospodařením.

Důvody petice

1. **Narušení přirozené rovnováhy lidskou činností:** V důsledku technických úprav toků, výstavby vodních děl (vytvářejících nezamrzající úseky) a intenzivního hospodaření, tedy obecně změn krajiny jako celku, došlo k zásadní změně životního prostředí. Tato pozměněná krajina vytváří pro určité druhy predátorů nadstandardní podmínky, které neodpovídají přirozenému stavu a narušují standardní procesy autoregulace.

2. **Kritický predáční tlak v zimním období:** Koncentrace rybožravých predátorů na omezeném počtu nezamrzajících toků vedou v zimních měsících k neúměrné devastaci místních rybích populací. Tento stav může především ohrozit hospodářskou činnost na těchto tocích.
3. **Dlouhodobá praxe ochrany rybožravých predátorů** historicky naráží na řadu konfliktů, a to především ze stran postižených hospodařících subjektů. Zde však dochází k významnému nedorozumění. Ochrana hnízdicích a původních populací by měla být zájmem všech zúčastněných subjektů. Nicméně ochrana rybožravých predátorů by měla mít svůj populační strop v hospodářsky využívané krajině. Zároveň rybožraví predátoři mohou ovlivnit i populace ohrožených druhů živočichů, které nejsou hospodářsky využívány a tím pádem nemůžeme posílit i jejich stav hospodářskou činností po nepříznivých vlivech.
4. **Sekundární mortalita:** Škody na vodních společenstvech nejsou tvořeny pouze přímou konzumací, ale také (často ve významně větší míře) sekundární mortalitou. Ryby a ostatní živočichové, kteří útok přežijí, následně hynou na následky stresu, poranění a infekcí a mají významně sníženou reprodukci, což dramaticky zvyšuje celkový rozsah ekologických a hospodářských škod.
5. **Legislativní a administrativní nefunkčnost:** Současný systém ochrany přírody, udělování výjimek k regulaci predátorů a povinných zpětných hlášení je administrativně zdoluhavý, nepružný a naprosto neodráží současnou situaci, čímž se stává značně neefektivní.
6. **Vzhledem ke klimatické změně se rozsah přirozeného areálu lososovitých druhů ryb neustále zmenšuje, čímž nabývá na významu soubor uměle vytvořených lokalit jejich výskytu (sekundární pstruhová pásma).** Lokality sekundárních pstruhových pásem, jako stále významnější refugia pro přežití původních lososovitých druhů ryb, jsou však v zimních měsících pod devastujícím predáčním tlakem těchto predátorů. U těchto lokalit je předpokládána funkce zdrojových lokalit pro rekolonizaci areálu původního výskytu lososovitých druhů ryb a takové lokality by měly být předmětem primárního zájmu ochrany vodních společenstev, stejně jako lokality, kde ještě i vzhledem ke všem nepříznivým shora uvedeným vlivům přetrvává přirozený výtěr druhů, jako je lipan podhorní či pstruh obecný. Je jednoznačně prokázáno a mnoha vědeckými studiemi podloženo, že žádný umělý zásah (umělé výtěry, vysazování apod.) nemůže nikdy nahradit přirozená trdliště ryb.
7. **Významným parametrem při hodnocení únosné míry predáčního tlaku rybožravých predátorů (nejen) na rybářsky obhospodařované druhy ryb** je také skutečnost, že rybí populace volných vod jsou předmětem hospodářského zájmu více než 320.000 členů hospodařících subjektů (rybářských svazů), jejich činnost má však také řadu mimoprodukčních funkcí. Tato skutečnost z konsensuálního řešení a vyřešení problematiky tak tvoří významný veřejný zájem. Vzhledem k právní situaci, kdy až do zmocnění se ryby rybářem jde o věc ničí (res nullius), je reakce státní správy v této věci nezastupitelná, neboť z právního hlediska nejsou hospodařící subjekty ve vztahu predátor-kořist účastníky řízení.

Požadavky petice

My, níže podepsaní, žádáme příslušné orgány státní správy o:

1. **Zavedení komplexního a adaptivního managementu rybožravých predátorů**, založeného na aktuálních datech o rybožravých predátorech, stavech rybích populací a místních podmínkách jednotlivých povodí. Tento management by se měl konsensuálně oprostít od nekritické ochrany predátorů, při garantování přiměřené ochrany hospodářského využívání rybích populací.
2. **Odbornou a transparentní revizi ochranného statusu vybraných druhů rybožravých predátorů (kormorána velkého, vydry říční, morčáka velkého a na vybraných lokalitách volavky popelavé a bílé)**, zejména tam, kde existují prokazatelné a podložené informace o devastaci původních rybích druhů.
3. Udělení plošné výjimky nebo alespoň snížení administrativní zátěže při podávání žádostí o odstřel a plašení, **sjednocení a zpřehlednění administrativních postupů, snížení nároků na zpětná hlášení, urychlení celého procesu a prodloužení doby, na kterou jsou povolovány výjimky**, zvláště pak v cenných lokalitách (zimoviště ryb, výskyt zvláště chráněných a ohrožených druhů ryb, přirozená trdliště ryb, sekundární pstruhová pásma).
4. **Specifický režim ochrany produkčních chovů prostřednictvím** legislativního uznání specifického postavení rybochovů, které by hospodářům umožnilo pružněji reagovat na aktuální predací tlak v areálech těchto zařízení, s cílem zajistit udržitelnost produkce a ochranu majetku.
5. **Aktivní mezinárodní spolupráci**, zejména v rámci Evropské unie, s cílem koordinovaného přístupu k managementu migrujících druhů rybožravých ptáků.
6. **Podporu revitalizačních opatření na vodních tocích**, zaměřených na obnovu přirozené struktury koryt, úkrytových možností a břehových porostů.

Závěr

Jsme přesvědčeni, že ochrana přírody musí vycházet z aktuálních dat a principů udržitelného hospodaření v člověkem obhospodařované krajině. Cílem této výzvy není zpochybnění ochrany predátorů jako takové, ale její nezbytná aktualizace a nastavení funkční rovnováhy, která zajistí prosperitu všech složek vodních ekosystémů.

Petiční výbor

Členové petičního výboru (osoby oprávněné zastupovat petiční výbor při jednání se státními orgány):

1. **Bc. Ondřej Bartoš**, Slupenec 18, 381 01 Český Krumlov, tel: 722 614 792, ondrabartos1911@gmail.com (předseda výboru)
2. **Ing. Kryštof Pospíšil**, Božetěchova 2283/87, Královo Pole, Brno, tel: 724 450 452, krystof.pospisil@seznam.cz
3. **Ing. Pavel Vrána, Ph.D.**, Polská 1547/50, Praha 2, 120 00, vrana@rybsvaz.cz, tel: 728 701 379

Osoba oprávněná zastupovat petiční výbor:

Bc. Ondřej Bartoš, Slupenec 18, 381 01 Český Krumlov, tel: 722 614 792, e-mail: ondrabartos1911@gmail.com (předseda výboru)

Podpisový arch k petici

Kompletní text petice je umístěn na první straně této složky, případně v těsné blízkosti tohoto podpisového archu.

Dle §4 zák. č. 85/1990 Sb., o právu petičním, uvádíme, že podpisový arch se týká petice **za zavedení adaptivního managementu populací rybožravých predátorů**

Za petiční výbor: Bc. Ondřej Bartoš, Slupenec 18, 381 01 Český Krumlov, tel: 722 614 792, e-mail: ondrabartos1911@gmail.com (předseda výboru)

[illegible]